

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Številka: 802-01/13-8
Ljubljana, 18. 9. 2013

Državni svet Republike Slovenije je na 10. seji 18. 9. 2013, v skladu z 98. členom Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09 in 101/10), obravnaval pobude in vprašanja Interesne skupine lokalnih interesov glede projektov oskrbe s pitno vodo ter odvajanja in čiščenja odpadne vode ter na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/09 – odl. US, 21/13 - ZFDO-F) sprejel naslednji

S K L E P :

Državni svet podpira pobude in vprašanja Interesne skupine lokalnih interesov ter predlaga Vladi Republike Slovenije, da pobude in vprašanja preuči in na njih odgovori.

Vprašanja Interesne skupine lokalnih interesov se glasijo:

1. Kakšen je namen Vlade Republike Slovenije glede potrjevanja projektov »Oskrba s pitno vodo« in »Odvajanje in čiščenje odpadne vode«, ki naj bi bili sofinancirani iz Kohezijskega sklada v finančni perspektivi 2007 – 2013 ter so pripravljene na izvedbo (angl. »ready to go«), vendar vloge za odobritev sredstev čakajo na Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo, ki ne izda odločbe?
2. Kdaj bo Vlada Republike Slovenije sprejela odločitev, do kdaj bo Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo izdajalo odločbe o dodelitvi sredstev v finančni perspektivi 2007-2013, kajti projekti imajo izbrane izvajalce in bančne garancije za resnost ponudbe se bodo iztekle?
3. Ali bo mogoče za potrjene projekte v finančni perspektivi 2007 – 2013 črpanje evropskih sredstev tudi v naslednji finančni perspektivi 2014 – 2020 in pod kakšnimi pogoji?
4. Kdo bo prevzel odgovornost, če bodo ti projekti potrjeni šele v okviru naslednje finančne perspektive 2014-2020 in bo potrebno ponovno opraviti vse postopke priprave projektov, izbire izvajalcev, ipd.?
5. Ali Vlada Republike Slovenije pri načrtovanju varčevalnih ukrepov upošteva vse milijone evrov, ki jih bo treba nameniti za interventno izvajanje popravil in za reševanje problematik onesnaženih voda, oskrbe s pitno vodo in poplavne ogroženosti, ker investicije v okviru zgoraj navedenih pripravljenih projektov ne bodo pravočasno izvedene?

6. Ali se Vlada Republike Slovenije zaveda škode, ki bo storjena, če projekti, ki naj bi bili sofinancirani iz Kohezijskega sklada, ne bodo izvedeni, ker na eni strani Republika Slovenija ne bo počrpala sredstev iz Kohezijskega sklada in na drugi strani ker investicije, ki bi lahko zagnale slovensko gospodarstvo, ne bodo izvedene?

Pobude Interesne skupine lokalnih interesov se glasijo:

1. Vlada Republike Slovenije naj poveča "overcommitment" na OP ROPI vsaj za višino projektov, ki so že bili iz posredniškega telesa Ministrstvo za kmetijstvo in okolje posredovani na organ upravljanja in so v celoti pripravljeni.
2. Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologije naj za te projekte čim prej izda odločbe.
3. Ministrstvo za kmetijstvo in okolje naj si v vseh bodočih podpisanih sofinancerskih pogodbah pridrži pravico, da lahko kadarkoli zahteva fazno razdelitev projekta in tako omogoči varno izvedbo celotnega projekta ter optimizira črpanje na OP ROPI.
4. Ministrstvo za finance naj omogoči pogoje za podpis sofinancerskih pogodb iz sredstev kohezije obstoječe in nove finančne perspektive.
5. Ministrstvo za kmetijstvo in okolje naj pripravi seznam projektov, ki bodo predvidoma (fazno) financirani v naslednji finančni perspektivi 2014-2020 in te projekte naj se zajame v Partnerski sporazum ter v ustrezni operativni program.
6. Vlada Republike Slovenije naj podpre logično usmeritev, da se že pripravljene projekte na področju okolja izvede ter financira iz sredstev Kohezijskega sklada finančne perspektive 2014-2020 (za tisti del potrebnega sofinanciranja, ki bo presegal kvote v obstoječi finančni perspektivi) in preostanek sredstev Kohezijskega sklada razdeli na predvidene prioritete tega področja.

Obrazložitev:

Iz Kohezijskega sklada se s pomočjo sredstev EU sofinancirajo veliki infrastrukturni projekti za področje okolja, prometa ter trajnostne rabe energije, med drugim tudi projekti s področja pitne vode. Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture za obdobje 2007-2013 je ključni dokument, ki predstavlja podlago za črpanje sredstev Kohezijskega sklada v tekoči finančni perspektivi. Finančna perspektiva se hitro preveša v sklepno fazo in odgovornost za izvedbo kohezijskih projektov in vzporedno črpanja EU sredstev je vzajemna tako na državni kot na lokalni ravni.

Z namenom pospešitve priprave ter začetka izvedbe projektov je Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo v začetku letošnjega leta podalo apel občinam, da pohitijo z dokončanjem priprav projektov in izberejo izvajalce za izvedbo del. Občine so skupaj s posredniškimi telesi uspele pripraviti projekte za izvedbo (pridobile so gradbena dovoljenja ter skladno z Zakonom o javnih naročilih izbirale izvajalce). Izvajalskih pogodb pa ni možno skleniti, ker odločbe o dodelitvi sredstev iz Kohezijskega sklada niso bile izdane.

Občine imajo tako pripravljene projekte, ki čakajo na odobritev sofinanciranja. Ti projekti, bi se lahko izvedli, v kolikor bi se na OP ROPI "overcommitment" povečal. Glede na realizacijo projektov v okviru programa OP ROPI bi bilo smiselno in upravičeno overcommitment iz dosedanjih 16,56% povečati na 25% (dodati še 130 mio na EU sofinanciranju) in s tem omogočiti izvedbo projektov, ki so pripravljene za izvedbo.

Vsekakor je dodatna sredstva treba zagotoviti izključno na račun povečanja »overcommitmentov«, nikakor pa ne iz že odobrenih projektov, ko so v različnih fazah izvedbe, saj bi to privedlo do prekinitve postopkov izvedbe in povzročilo velike dodatne škode občinam, državi in tudi izvajalcem z vsemi posledicami, ki bi iz tega sledile. Občine pričakujejo, da bodo ustrezne službe na državni ravni vložile maksimalne napore v pospešitev postopkov in s tem doprinesle k dokončanju že odobrenih projektov, torej črpanju EU sredstev.

V obravnavi na Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo ter Ministrstvu za kmetijstvo in okolje je še 19 projektov. Kot primer navajamo projekt »Oskrba s pitno vodo v porečju Ljubljani- 2. sklop«, pri katerem stroški za pripravo dokumentacije, ki jih nosijo občine, znašajo najmanj 1,5 milijona evrov. Vsakršna zavrnitev projektov, ki so že pripravljene na izvedbo, bi pomenila izjemno škodo za občine, ki so v pripravi omenjenih projektov porabile ogromno denarja. Strošek ponovne priprave projektov in izbire izvajalcev bi znašal vsaj 200.000 evrov na projekt, za vse projekte skupaj, ki čakajo na izvedbo, pa vsaj 2 milijona evrov. Zato nas zanima, ali Vlada pri načrtovanju varčevalnih ukrepov upošteva vse te milijone evrov, ki se namenjujejo za nepotrebne stroške administracije in pravnega svetovanja, in milijone evrov, ki se namenjujejo za interventno izvajanje popravil in za reševanje problematik onesnaženih voda, oskrbe s pitno vodo in poplavne ogroženosti, ker investicije niso pravočasno izvedene?

S temi projekti bi Republika Slovenija pridobila 250 milijonov evrov denarja, ki bi bili pomembna injekcija za naše slabo gospodarstvo. Zato se postavlja vprašanje, ali se Vlada zaveda škode, ki bo storjena, če projekti, ki naj bi bili sofinancirani iz Kohezijskega sklada, ne bodo izvedeni, ker na eni strani Republika Slovenija ne bo počrpala sredstev iz Kohezijskega sklada, in na drugi strani ker investicije, ki bi lahko zagnale slovensko gospodarstvo, ne bodo izvedene.

Čim prej je treba omogočiti izvedbo v celoti pripravljenih projektov. V tej krizni situaciji se zavedamo tudi dilem, ki se porajajo glede financiranja teh projektov, ker je negotovost, v kolikšni meri se bodo realizirali že potrjeni projekti tako iz redne kvote OP ROPI kot iz "overcommitmentov". Z odločitvijo, da se vse projekte, ki so pripravljene, potrdi in bi lahko pričeli z izvedbo takoj, so namreč ti projekti realno izvedljivi v tej finančni perspektivi in smo kot država zagotovo na varni strani, da bo črpanje sredstev na OP ROPI 100 %.

Sredi naslednjega leta bodo predvidoma sprejeti OP-ji za finančno perspektivo 2014 - 2020. V kolikor se bo pokazalo, da bo realizacija na OP ROPI precej preko 100%, bi se lahko takrat izvedla dvofaznost na projektih, kjer bi bilo to najbolj smiselno oziroma bi se na projektih, ki se ne bodo še začeli izvajati, enostavno izdali novo odločbo za novo perspektivo 2014-2020, za dvofazne projekte pa bi se izdali dve

novi odločbi, in sicer za tisti del, ki bi bil že izveden (in bo kot smiselna celota dokončan), in v drugo fazo tisto, kar se bo takrat v smiselni celoti pričelo izvajati.

S strani občin bo treba pripraviti dopolnitve oziroma spremembe vlog in nekaj dela bo tudi na Ministrstvu za kmetijstvo in okolje in Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo, ampak to je smiselna rešitev za uporabo dvofaznosti, še posebej iz vidika, da je sedaj skoraj nemogoče odvzemat odločbe pri projektih, ki se še niso začeli izvajati. S tako rešitvijo se upravičenci ne bi počutili ogroženi, ampak bi jim v drugem letu v bistvu samo zamenjali odločbo (letos pač to ni možno, ker še ni sprejetega OP-ja za naslednjo finančno perspektivo...), hkrati pa bi to bilo v interesu upravičencev, saj ne bi bili omejeni s popolnim dokončanjem projektov do 31.12.2015.

Takšna rešitev ima pomembno prednost (pred varianto, da se upravičeni stroški začnejo uveljavljati šele z novo finančno perspektivo), predvsem iz vidika, da se lahko z izvajalci del takoj podpišejo pogodbe in ni potrebnega podaljševanja bančnih garancij, da ni izgubljenega sofinanciranja za že izvedena dela oz. tista dela, ki bodo realizirana do 1.1.2014, in predvsem, da se lahko še v roku slabega leta (z dvofaznostjo) nastavi optimizacijo črpanja na 100%, kar je sedaj nemogoče.

Glede na pripravljenost projektov (v celoti so "ready to go"), bi bilo resnično problematično, če se teh projektov ne zažene, hkrati pa čez dve leti ugotovi, da ni zadostne realizacije na črpanju iz OP-ja. Vsi ti pripravljene projekti so bili na gostem situ Ministrstva za kmetijstvo in okolje in vse te investicije so nujnega pomena z vidika varstva okolja oziroma varne vodooskrbe ter odvajanja in čiščenja odpadne vode. Četudi se zgodi, da bo realizacija nekaj procentov nad kvoto iz OP ROPI, je to smiselno in odgovorno naložen denar in hkrati velika investicijska spodbuda gospodarstvu iz EU skladov, državnega proračuna in v veliki meri tudi občinskih proračunov.

Pri oblikovanju rešitve za izvedbo pripravljenih infrastrukturnih okoljskih projektov je potrebna tudi vzporedna nekoliko dolgoročnejša odločitev Vlade glede okvirne razporeditve sredstev kohezije v naslednji finančni perspektivi za vire iz Kohezijskega sklada. Menimo, da si delimo stališče, da se pripravljene projekti z vsemi gradbenimi dovoljenji in izbranimi izvajalci, ki ne bodo financirani s sredstvi te finančne perspektive, izvedejo (deloma ali v celoti) z viri naslednje finančne perspektive 2014-2020. Glede na obseg pripravljenih projektov celo ocenjujemo, da je iz vidika uporabe EU virov to velika prednost Slovenije, saj lahko pomemben del tega finančnega inštrumenta uporabimo zelo hitro v teh investicijsko zelo suhih letih. Iz vidika gospodarske aktivnosti je to zagotovo izjemno dobrodošlo.

* * *

Državni svet Republike Slovenije predlaga Vladi Republike Slovenije, da pobude in vprašanja preuči in v skladu s četrtem odstavkom 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09 in 101/10) na njih v roku 30 dni odgovori.

Predsednik
Mitja Bervar